

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

פרשת ויקהל - פרה
שנת תשפ"ה

גליון
צ"ח

שיעורי חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

• חדש אדר בפתח

התשובה היא: אולי 'על פי ההלכה' אפשר לומר שמותר למלמד ללמד לעצמו בזמן שהילדים מתפללים, אבל מלמד טוב לא רוצה לעשות את זה!

מלמד טוב מתפלל ביחד עם הילדים, הוא לא מפחד להגיד עוד פעם 'מזמור לתודה', ו'שמע ישראל' ה'אלקינו ה' אחד', מלמד טוב מכניס את כל הראש והלב שלו בילדים, הוא מכניס בילדים אהבה לתפלה, שהילדים יתפללו עם חיות, ולא כמו מכונה.

מה ילנה אותו לכל החיים

מקדם בקש ממני מלמד שאני אסביר בשיעור, מה אני מתכוון כשאני מבקש שהתלמוד תורה לא תנהל כמו מפעל עם מכונות; האמת היא שאני לא מבין איזה הסברים גדולים צריכים כאן. צריכים מלמד עם לב, עם מח ורגש, מלמד שיודע שאת התפלה שאני הולך להתפלל היום עם הילדים, הם יזכרו לכל החיים! וכשמוציאים את הציצית הקדושה, את הנשיקה למזוזה הקדושה וכו' הלאה, הם יזכרו לכל החיים!

מלמד צריך לזכור: הילדים לא נשארים לשבת פה כל כך רגוע בתלמוד תורה, עוד מעט לוקחים את כל הצבואר, וזורקים אותם להביא פרנסה, נהיים כל כך עסוקים, בקשי זוכרים עוד שהם יהודים... אבל אם לאברך הנה מלמד טוב שהכניס בו טוב שתפלה, ברכות, קריאת שמע, אמונה בהשם יתברך יהיו אצלם

קח את הילדים ותתפלל אתם

בתחלת הקמת המוסדות, התקשינו מאוד בכסף, לא יכלנו לשלם למלמדים. בסך הכל היינו צריכים להשיג לזמן החורף, מחדש חשון עד פסח חמשים אלף דולר, אלו היו אז כל ההוצאות, אבל היה נראה שאי אפשר לשלם את זה. [שתבח שמו יתברך שהיום יש לנו הרבה יותר הוצאות והשם יתברך עוזר שאנו יכולים לשלם, ואנו מבקשים על ההמשך, שהשם יתברך לא יעצר את חסדיו, ויהיה לנו הלאה את הכוח לשלם לכל המלמדים ואנשי הצינות].

נכנסתי למוהרא"ש ואמרתי שאני לא יכול להמשיך יותר עם החובות, אני לא יכול לסבל את זה שאני לא יכול לשלם לצינות, אני צריך שועה, אני צריך נס, אמר לי מוהרא"ש שאעשה גם אני את העצה שמרדכי הצדיק עשה, מוהרא"ש אמר לי: "מה הבעיה? יש לה הרי את הילדים בתלמוד תורה, קח את הילדים ותתפלל אתם!" אחר כך כתב לי מוהרא"ש תפלה יפה באידיש לבקש מהקדוש ברוך הוא.

מתר ללמד 'שעורים כסדרן' בזמן שהילדים מתפללים?

הרבה פעמים שואלים אותי מלמדים, היות שהם התפללו כבר בבית הכנסת, אולי הם יכולים בזמן שהילדים מתפללים להתעסק עם דברים אחרים, כגון ללמד את השעורים כסדרן וכדומה?

בעזרת השם יתברך אנו מביאים לפניכם שיעור שמסר ראש הישיבה שליט"א למחנכים, בפרשת פקודי ה'תשפ"ד

בפורים רואים את מעלת המלמד

ברוכים הבאים בשם ה' ברכנוכם מבית ה'.

אני שמח מאוד שאני יכול לדבר כמה מלים אל המלמדים היקרים והמחנכים היקרים, ואני מקווה שגם ישמיעו את השעור למורות בבית פיגא, כי כל אחד שעוסק בחינוך ילדים צריך הרבה חזק.

אנו עומדים כעת לפני היום הקדוש של פורים. בפורים רואים את מעלת המלמד; ואין הבדל בין אם הוא מלמד שיושב עם ילדים קטנים, ובין מלמד שיושב עם בוגרים יותר עד לחתונה. חכמינו הקדושים מספרים (אסתר ובה, פרק ט, סימן ד) כשמרדכי הצדיק ראה שיש גזרה על היהודים, הן רוצה להרג את כל היהודים, הוא אסף עשרים ושתים אלף ילדים, התישב אתם, למד אתם, שר אתם תהלים ובקש מהשם יתברך, רואים מפאן את מעלת המלמד, כי מרדכי הצדיק היה מגדולי הסנהדרין, כמו שהחכמים הקדושים אומרים (שקלים ה, א) שמרדכי הצדיק מכונה 'פתחיה', כי הוא היה מגדולי הסנהדרין והוא ידע את כל השפלות, עם כל זה היה נאה לו להיות מלמד לילדים.

חלק מהחיים - זה ילנה אותו איפה שתשים אותו.

לדבר עם הילדים על החגים

יהודי שמע פעם שרבי נתן מדבר שאדם ישפך את לבו אל בורא עולם, שאל היהודי: "רבי נתן, מאיפה לוקחים לב כזה? איך מקבלים כזה לב כמו שיש לך?" אומר לו רבי נתן: "יש לך את אותו לב כמוני, אתה רק צריך 'ללבב' אותו!" - ואני רוצה לבקש ממכם מלמדים יקרים: עכשו באים החגים הקדושים, החג הקדוש פורים, החג הקדוש פסח; חגיבים לדבר אל הילדים מהחגים, חגיבים להקדיש זמן לזה; חגיבים 'ללבב' את הפורים, ל'פסח' את הפסח...

מה היה פל העגנן של הצדיקים? מה היתה הנקדה של הצדיקים? הנקדה שלהם היתה להחזיר חיות במצוות; אפשר לעשות מפורים כמו יום חל רגיל, קמים בבקר, מתפללים וקוראים את המגלה, נותנים משלוח מנות ומתנות לאביונים וזהו... אבל הצדיקים באו ועשו מהחג עסק שלם, הם הכניסו בחסידים שלהם שהשם יתברך נמצא כאן, השם יתברך אוהב אותנו, וכשאנחנו עושים מצוות נעשית שמחה בכל העולמות, והחג הזה הוא לא רק יום אחד, זה כבר משפיע לעוד ימים, כבר לא אומרים תחנון מ"א אדר!

את זה צריכים המלמדים לעשות עם הילדים, להכניס בילדים חיות בחגים, 'שלושים יום קדם החג' צריכים כבר לדבר מפורים, ומיד במוצאי פורים כבר מתחילים להחזיר בילדים על החג הקדוש פסח, וכך הלאה.

בתחלת השנה צריכים לקבוע 'דרך ארץ'

עכשו אני רוצה לדבר מנקדה שבאמת אין זה הזמן לדבר על כך, בדרך כלל מדברים על כך בתחלת שנה, אבל אם אני שומע ממלמדים, והמנהלת של בית פיגא כותבת לי בשם כמה מורות, שמתאנחים שלא מסתדרים עם ה'דרך ארץ' בפתה, אז אני צריך לדבר על זה עוד פעם.

מלמד בא להגיד לי שהפתה לא פתה, הוא לא יכול להכניס יותר לפתה, התחלתי לעין בדבר, מה קורה בפתה שלו, והתברר לי שהמלמד אמר בתחלת השנה שהוא לא מקפיד אם מדברים באמצע שהוא מוסר שעור, הוא גם מרשה לילדים לצאת ולהכניס מתי שרוצים, ועכשו כבר הגיע למצב שהילדים מוציאים אותו מהפתה בשירת: "ויהי בישרון מלך בהתאסף ראשי עם"...

מה זה אמור להיות שמלמד לא מקפיד, לא אכפת לו שמדברים באמצע השעור?! זה לא נשאר כזה, במשך הזמן זה נהיה יותר ויותר גרוע, וכשכבר נהיה נורא קוראים לי לתת סטירות, אבל למה שאני אתן סטירות לילדים בזמן שהסטירות מגיעות למלמד שהתחיל כך את השנה!

אני לא יכול להכניס כל יום לתת סטירות לילדים, פעמים נדירות אם קורה, במקרה יוצא מן מהכלל, אני יכול לתת פעם סטירה, אבל אם אני צריך להכניס יום אחר יום לתת סטירות, זה סימן שהמלמד עצלן, המלמד לא בכונן לעבד.

בחדש אדר צריכים להיות יותר חברותיים אל הילדים

עכשו כשאוחזים ב'חדש אדר' ועדין אין צורת פתה, המלמד לא יכול לדבר, קוטעים אותו כל דקה, אני לא יודע מה להגיד... המלים האלו עומדות על לשוני: "מלמד שלא יכל עד עכשו לקבוע דרך ארץ בפתה - אז המלמד הוא לא מלמד, חבל על זמנו, אפשר למנות מישהו אחר למלמד!" אי אפשר למכר לי שהסבה היא פי ה'ילדים מחצפים', לי נראה שהמלמד עצל והוא מעלים עין כשהוא רואה ילד שמדבר באמצע הפתה.

זה כואב לי מאוד שעכשו כשעומדים לפני חג הפורים כשכבר צריכים להיות קצת יותר חברותי עם הילדים, צריכים כבר לרקד עם הילדים, כבר צריכים לדעת להתלבש בכובע פורימי' ואחר כך ללבש בחזרה את הכובע הרגיל והפתה

תמשיך לנסע כשורה, - ועוד אוחזים באלף... חדש אדר הוא לא הזמן לקבוע דרך ארץ בפתה, דרך ארץ קובעים בתחלת השנה!

דרך ארץ קדמה לתורה

מלמד או מורה אינם רשאים להגיד: "אני לא מקפיד אם מדברים כשאני מוסר שעור", אני מקפיד אצלי בתלמוד תורה ובבית פיגא שיהיה דרך ארץ! אם אין 'דרך ארץ' - אין פתה ואין תורה!

חכמינו הקדושים אומרים לנו (תנא דבי אליהו רבה, פרק א): "דרך ארץ קדמה לתורה"; כשמלמד או מורה מוסרים שעור, אין כזה דבר שאחד פותח את הפה! את זה חגיבים ללמד את הילדים. אני אמנם לא אשנא עכשו את הילד שמדבר באמצע השעור, אבל צריכים להגיד לילדים בתקיפות רבה: "אי אפשר לדבר כשהמלמד מדבר! אי אפשר לקום באמצע השעור! אי אפשר להפך את הפתה! אי אפשר להגיד אחרת ממה שהמלמד אומר!"

'תשובה' על שהגיעו מאחר לילדים

בשבוע שעבר מלמד כתב לי שאלה: "איך אפשר לעשות תשובה על שהגיעו מאחר או שעזבו את הילדים באמצע היום?"

התשובה היא: אי אפשר לעשות על זה תשובה! אדרבה, תשאל רב ירא שמים איך אפשר לחזור על זה בתשובה; אני חושב שאי אפשר לעשות על זה תשובה. יכול להיות ששני הדברים האלו הולכים ביחד, אותו מלמד שבא תמיד מאחר - הוא גם לא יכול להשתלט על הפתה, כי איך הוא יצליח בפתה אם הוא קם ברגע האחרון, הוא מגיע באחר ונכנס בריצה מאחר לפתה, והוא אפלו לא יודע איך קוראים לו, ואת התפלין הוא הולך להניח בשעה שבע אחר הצהריים... - מה זאת אומרת לבוא מאחר לפתה?! זה נקרא מלמד!?

תעשה לי טובה, תכניס למשרד ותחזיר את המפתחות, לך לעבד במקום אחר, זה לא נקרא מלמד!

למה אני מלמד?

באמת לא נעים לשמע מוסר, קל יותר לשמע חזוק, אבל אם עומדים עכשו בחדש אדר ועדין אין דרך ארץ אני לא יודע מה לומר...

הרבה פעמים אני מסתכל במצלמות לתוך הכתות ואני רואה שילד שם את הרגלים למעלה, השני אני רואה שהנעלים שלו מתעופפות מסביב... - אני כבר לא יודע איפה אני נמצא.

אני כבר לא מדבר מזה שכל הכתה לא מסדרת, חפצים מפזרים, השלחנות לא ישרים, ולא טאטו את הרצפה, זה כבר ענין אחר, יכול להיות שזה אפי שיש למלמד שהוא לא כל כך מסדר, ואני יותר מדי מסדר, אבל זה שילד יושב על השלחן, והילד השני מחזיק את האצבע שלו באף, והילד השלישי יורה את הנעלים שלו, מה זה?! זו לא כתה!

זה נראה שהמלמד נמצא שם 'מהיכי תיתי', הוא נהנה מלמד רק

מי שלא רוצה להיות מלמד - לא חיב, ואני אומר את זה עם אמת, אני לא אכעס אם מתפטרים ממלמדות, אני אבקש מהשם יתברך ואני אמצא מלמד חדש.

להכין מה לומר על פורים

מלמדים יקרים מאד, תכינו לעצמכם מה להגיד לילדים על פורים. מלמד ספר לי שהוא שומע את כל הראיונות המטפשים ב"קול מבשר", אמרתי לו: מה שאתה מכניס בתוכך - את זה אתה מוציא; אם אתה מתמלא בשטויות והבלים מה האמר אחר כך לילדים?

תכין את עצמך מה אתה עומד לעשות מחר בכתה עם הילדים, מה אתה עומד להגיד על פורים. אי אפשר להגיע אל הילדים ללא הכנה, ולחזור על מה ששמעו אתמול בחדשות.

אני מאוד מרצה מכל אחד, אני רק מקנה שאתה גם מרצה מעצמך.

יעזר השם יתברך שתהיה לכם הרבה הצלחה, אמן.

כי נתנו לו מכה על הראש ואמרו לו: "תהיה מלמד" ... אני לא הייתי מנהל ככה כתה.

תתבונן: למה אני מלמד? יש לי רגש לזה או שמזמן כבר לא רציתי להיות מלמד, אבל עכשו אני כבר מתבייש להתפטר...

אתה מרצה מעצמך?

אני רוצה לחזק את המלמדים, ואני אומר לכם עם כל האמת 'אני מאוד מרצה ממכם', אבל אני רוצה לדעת האם אתה מרצה מעצמך?

הרי יש לך בכתה ילדים יקרים, נשמות יקרות. מה הספור אתה? מתי אתה קם בבקר? מתי אתה בא לכתה? את מי אתה יכול לרמות? הורים יודעים את זה שהמלמד לא נמצא בכתה עם כל הלב שלו, אני שומע את זה מהורים שאומרים לי: "השנה חבל על זמננו, הילד שלי צריך לעבר את זה, הוא צריך למשוך את זה, אחר כך הכל יהיה יותר טוב".

מכתבים בעניני חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

תעשה מכל ילד גבור, תאהב כל ילד

בעזרת ה' יתברך - ד' פרשת מקץ, כ"ח כסלו, ד' דחנכה, שנת ה'תשפ"ב
לכבוד יקירי אהובי ... גרו יאיר מלמד בתלמוד תורה היכל הקדש ברסלב, ליבערטי

אל תאבד עשתונות משום דבר. זכור את שנות הילדות שלך, זכור מה מוהרא"ש לומד אתנו; שילדים הם ילדים, ילדים הם שוכבים, ילדים לא רוצים ללמד, ילדים רק רוצים לשחק, והעבודה שלנו היא לגרם להם ללמד, והעבודה שלנו היא לגרם להם לצית.

אל תבהל כשאבא אומר לך שהילדים אומרים: "השנה אנתנו לא מפחדים, כי המלמד לא קפדן, המלמד לא מכה, המלמד לא עושה כלום"; אל תאבד

חס ושלום להגיד על ילד יהודי שהוא קר, יבש וכו', כולו, כל השמות האלו; אתה מדבר כמו הפלשתים שאטמו את כל הבארות שהאבות הקדושים חפרו, העבודה שלנו היא לחפור אצל כל יהודי ולמצא באר מים, מים חיים; לא לאטם חס ושלום.

אם ילד הוא מפנם, סגור - סימן שעובר עליו איזה קשי בחיים. במקרה אני יודע מה קורה אצלו בבית, הוא מגיע מבית שבור, ההורים נמצאים באיזה מקום אחר, הילדים עוברים שנים מאד קשות; כל האחים והאחיות היו כן, עבדתי הרבה עם האחים והאחיות.

לכן אבקש ממך מאד, תלמידי יקירי אהובי, בחרתי בך להיות מהצבא שלנו - תהיה חיל טוב, גנרל מעלה ואל תתן

עשתונות ממה שהילדים אומרים, ויבנדאי שלא ממה שהורים אומרים לך. כשהורים מתקשרים אליך בטענות - תקשיב למה שהם אומרים; שמע מהם מידע, תקשיב לכל מלה, ואחר כך תעשה את מה שעליך לעשות; קח את הילמודים שלמדתי בישיבה, הילמודים של מוהרא"ש ותמשיך לחנוך עם הרבה סבלנות ואהבה.

אני נמצא כעת בקריה. עכשו אמצע הלילה, אני כותב לך אחרי נסיעה ארצה; אני מקנה מחר לערך בקור אצלך בכתה, לחזק אותך.

לגבי הילד .. גרו יאיר שאתה אומר שהוא לא מתחס אליך, הוא קר, יבש וכו' וכו'; אני רוצה לשאל אותך, מה היית עושה אם הוא היה הבן שלך? מה היית עושה אם הוא היה אחיך?

חס ושלום לאף ילד להשאיר אטום. תחפש בור קטן אצלו בלב, תפש מים. תבוא לספר לי את הבשורה הטובה שעבדתי האבות ספרו (פראשית כו, לב): "מצאנו מים!" תחפש בו מקום, תעשה ממנו גבור, תעשה מפל ילד גבור, תאהב כל ילד, ובפרט את הילדים שעוד צריך להשקיע בהם הרבה עבודה - אותם תאהב עוד יותר.

שים הפל בצד, עזב את כל השעורים שלך, עזב הכל; עכשו קח את המלמדות לעבודת השם שלך. תהיה חזק כסלע, אל תשבר מאף אחד, אל תירא ואל תחת מאף אחד שבעולם! תלמד את הילדים שלא יגעו אחד בשני, תלמד אותם להיות קדושים.

על שעור אחד אל תותר, עצתו אמונה; שזה יהיה מורה דרפק, החזיק שלך, ספר המוסר שלך, השעורים כסדרן שלך.

אני מתפלל בשבילך תמיד.

... (קונטרס עצתו אמונה פרשת ויחי תשפ"ב)

האם להעניש את הבחורים שהתחפשו בפורים עם חלצת טריקו?

בעזרת ה' יתברך - יום ב' פרשת ויקהל-פקודי, כ' אדר, שנת ה'תשפ"ג לכבוד ... גרו יאיר קבלתי את מכתבך.

למה שתעניש את כל הבחורים שהתחפשו בפורים עם חלצת טריקו?

אל תעשה עסק מהדברים האלו. העקר תכנים בבחורים אמונה, תדבר אליהם מהשם יתברך; תדבר אליהם על השגחה פרטית, ספורי תפלה; טפשי להקפיד על הדברים האלו.

חבל שלוקחים אנשים חסרי ידע למשיגים שעושים מהטפל עקר ומהעקר טפל, עומדים על כאלה דברים מטפשים בזמן שהבחורים נופלים בעברות, הם פוגמים בברית רחמנא ליצלן; היו צריכים לדבר על קדשה ועל תשובה, לא על ללכת עם חלאט ועם חליפה סגורה.

אני מבקש ממך מאד, תכנים בבחורים אהבה להשם יתברך ואהבה לתורה. תשוחח אתם עד כמה הקדוש ברוך הוא אוהב כל יהודי, כל יהודי ויהודי.

השם יעזר שתצליח בכל הענינים.

... (עצתו אמונה פרשת ויקרא תשפ"ג)

מה עושים עם דמי חנכה ופורים של הילדים?

שאלה: לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

לילדי יש כסף שהם קבלו מהסבים והסבתות, דמי חנכה ודמי פורים, בן העשר חוסר את הכסף בן השמונה משחק עם זה, פורט את כל כמה ימים לכסף קטן ואחר כך שוב לכסף גדול, ובן החמש רק רוצה לקנות דברים ולבזבז את זה על שטויות.

השאלה שלי היא מה נכון לעשות, להשאיר את זה אצלם, לקחת את זה, או לשמור על זה בשבילם לשנים הבאות?

כבר נסיתי לקחת את זה מהן ולרשם כמה יש להם אצלי, אבל בכל כמה ימים הם מבקשים את זה בחזרה, או שהם רוצים לקנות עם זה משהו.

אמרת לי לילדים שאני הולך לשאל את ראש הישיבה שליט"א, ומה שהוא יענה - כך נעשה.

ישר כח תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ב' פרשת ויקרא, כ"ז אדר, שנת ה'תשפ"ג לכבוד ... גרו יאיר קבלתי את מכתבך.

זה בעצמו שאמרת להם שאמרה הולך לשאל וכך נעשה - זה חנוך חזק מאד לילדים; זה מהדברים הכי חשובים שהורים צריכים ללמד ולהראות לילדים - שיהודי שואל את השאלות שלו; הולכים למורה הוראה, לרב, שואלים. כך הם יעשו, כשהם יתבגרו - הם יחפשו לעצמם רב, מורה הוראה, יהודי כשר - שידיריך אותם.

תשמור בצד את דמי החנכה ודמי הפורים שלהם - עד שהם יתבגרו, אז תתן להם את זה. לא טוב שיהיה לילדים כסף והם יבזבו את זה על שטויות.

יעזר השם יתברך שפכר נזכה ל (פסחים טז:) "ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים"; וגם (מ"ב ז, טו): "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", אמן.

... (עצתו אמונה יום טוב פסח תשפ"ג)

לקבלת הגליון מדי שבוע יש לשלוח אימיל ל: jhbul1234@gmail.com

קול ברסלב

קוואל פון חיזוק (נשים) שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד 079-704-0069 ארצות הברית 212-444-9169 / 845-351-9060 / אנגליה 03303502363 קנדה 438-320-9090

קול ברסלב שיעורים; חיזוק יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד 079-704-0066 ארצות הברית 212-444-9191 / 845-351-0910 / אנגליה 03303502361 קנדה 4383008080 / בלגיה 3235003461 / ארגנטינה 1552354370 מייל חיזוק יומי chizikyomi@gmail.com